

Xpress Deals

Local listings. European reach.
Sell smart – from your store to all of Europe.

Info Express

År 8, Nr. 76 • SEPTEMBER 2025 • 24 sidor • www.infoexpress.se • www.xpressmedia.eu • FRIVILLIGT OM DU GILLAR INNEHÅLLET, se S. 2

Norge bygger världens första skeppstunnel **S. 06**

Utan aktiva reformer – stora problem för pensionerna i Europa 2050 **S. 10**

Deepfake och politik: när lögnen kan avgöra val **S. 12-13**

AI-genererade falska videoklipp skakar redan demokratier världen över. I USA, Tyskland och Rumänien har digital desinformation blivit ett vapen i valkampanjer, och sociala medier gör manipulation till virala succéer. Frågan kvarstår: hur säker är rösten egentligen i AI-eran?

HELT NYA SUBARU FORESTER KRAFTFULL, SMIDIG OCH SÄKER

SUBARU FORESTER med ADVENTURE-paket fr. **399.900:–**
Alla säkerhetssystem och fyrhjulsdraft ingår alltid

Bränsleförbrukning: 8,1 l/100 km, CO₂-utsläpp: 183 g/km (WLTP). Bilen i annonsen är extra utrustad. *Erbjuds under gällande och löpande Subaru Forester modeller 2025 med XFuel-paket. Kan ej alltid kombineras med andra erbjudanden, erbjudet efter anmälan. *2 Efter 1500, 3000 och 4500 km.

VI ÄR MALMÖS
NYA SUBARU
ÅTERFÖRSÄLJARE

SPARA UPP TILL 40.000:– med XFuel*

CITY MOTOR
www.citymotor.se
Jägershillgatan 6, 040-42 06 02, Mån-Fre 09-18, Lör 11-15

3 ÅRS FRI SERVICE**

SUBARU

Köpenhamn satsar 10,5 miljoner på mer liv och kultur i vintermörkret

Der er afsat 10,5 millioner kroner i budgetaftalen til at etablere konceptet "Vinter i København" Foto: Ursula Bach

Med konceptet "Vinter i København" vill kommunen skapa mer stadsliv under årets mörkaste månader. Ett nytt sekretariat ska samla kulturaktörer och näringsliv för att utveckla vinteraktiviteter och locka fler besökare till huvudstaden

När kylan biter och mörkret sänker sig kan Köpenhamn lätt kännas stilsam. Det vill kommunen ändra på. I budgetavtalet har därför 10,5 miljoner danska kronor avsatts till att

etablera konceptet "Vinter i København", ska fylla staden med liv och fler kulturella upplevelser under vintermånaderna. Initiativet kommer från kultur-

och fritidsborgmästare Mia Nyegaard (RV), som påpekar att december klarar sig tack vare julen, men att stadens kultur- och näringsliv ofta kämpar under årets första månader.

Ett nytt sekretariat får nu i uppdrag att utveckla och stödja vinteraktiviteter, fungera som gemensam kontaktpunkt för aktörer och underlätta arbetet med tillstånd och godkännanden. Dessutom ska en samlad kommunikation skapa en röd tråd mellan etablerade evenemang som Copenhagen Light Festival, Winter Pride och Gaming Week samt nya initiativ som pop up-arrangemang eller vinterbad.

I augusti hölls en konferens med över hundra deltagare från kultur- och näringslivet. Den resulterade i tio rekommendationer – bland annat ökat fokus på hållbarhet, samarbete med utbildningsinstitutioner och bättre möjligheter att använda stadens torg och platser för vinterevenemang.

Förhoppningen är att satsningen inte bara ska stärka livet för stadens invånare, utan också locka fler nationella och internationella gäster till Köpenhamn under vinterhalvåret.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: Köpenhamns kommun

Nytt!

XPRESS DEALS

Gratis digital annonsering!

Köp en annons i Info Express eller Öresund Spotlight – få gratis digital annonsering på Xpress Deals!

0761-888-442

office@xpressdeals.eu

www.xpressdeals.eu

Info / Express

X Solutions HB. Org nr: 969778-9353
Tidningschef/Ansvarig utgivare: Laurentiu Mihai
E-post: office@infoexpress.se
Distribution: X Solutions HB
Tryck: Pressgrannar AB, Linköping

Kontaktuppgifter

Webbsida: www.infoexpress.se
Redaktion: office@infoexpress.se
Annonsering: annonsering@infoexpress.se
Hälsa på: hello@infoexpress.se
Vi ser fram emot att få se din hälsning!

PRIS: FRIVILLIGT OM DU TYCKER OM INNEHÅLLET!

GÄLLER VID UTDELNING

Swish: 123 213 99 05 X Solutions HB

Allt material i tidningen lagras digitalt. För ej beställt material ansvaras ej. De som sänder in material anses medge till digital lagring och publicering.

NYA MAZDA CX-80

UPP TILL SJU SITTPLATSER

VÄLKOMMEN IN
OCH PROVKÖR!

Nya Mazda CX-80 är vår största SUV med gott om utrymme och plats för upp till sju personer. Här möts noggrant utvalda detaljer med den senaste tekniken, allt för att du ska kunna njuta av din körupplevelse. Med en elektrisk räckvidd på upp till 61 km och en dragvikt på 2 500 kg är Mazda CX-80 laddhybrid den perfekta bilen såväl för den dagliga pendlingen som för de stora äventyren.

LADDHYBRID FRÅN 563 400 KR | DIESEL FRÅN 539 300 KR

10 ÅRS
GARANTI

PHEV: Förbr. till körning (WLTP): 1,6 l/100km, CO2 till körning (WLTP): 35 g/km, Elektrisk räckvidd (WLTP): 61 km, Diesel: Förbr. till körning (WLTP): 5,7-5,8 l/100 km, CO2 till körning (WLTP): 148-151 g/km. Tillräggarantin innebär: 3 års fabriksgaranti eller 7 års förlängd garanti. Se fullständiga villkor på mazda.se.

CityMotor Malmö
Jägershillgatan 6, 213 75 Malmö
www.citymotor.se
Vardagar 09.30 – 18.00 Lördag 11.00 – 15.00
Söndag Stängt

MazdaCenter Svedala
Industrigatan 3, 233 21 Svedala
www.mazdacenter.nu
Vardagar 09.30 – 18.00 Lördagar Stängt
Söndagar 11.00 -15.00

Xpress Media

ANNONSERA SMART – NÅ LÄNGRE

DIN ANNONS – FLERA KANALER: TRYCKT & DIGITALT

ÖRESUND SPOTLIGHT

1

TRYCKT OCH DIGITALT MAGASIN

Ett premiummagasin på 170 g högkvalitetspapper som överträffar branschens standard:

- **Upplaga:** 15 000 exemplar
- **Var:** i västra Skåne, företag och exklusiva platser
- **När:** Mars, april, maj, sept., okt. och november
- **Priser:** Från 3 500 SEK

INFO EXPRESS

2

TRYCKT OCH DIGITAL TIDNING

En premiumtidning på 55 g högkvalitetspapper som överträffar branschens standard.

- **Upplaga:** 35 000 exemplar
- **Var:** i västra Skåne, i hus, villor och företag
- **När:** Mars, april, maj, sept., okt. och november
- **Priser:** Från 1 500 SEK

ÖRESUNDS PERSPEKTIV

3

TRYCKT OCH DIGITALT ÅRSMAGASIN

Vårt premiärsmagasin delas ut till både företag och exklusiva hushåll.

- **Upplaga:** 45 000 exemplar
- **Var:** i västra Skåne, exklusiva områden i hus och villor, företag, m. fl.
- **När:** Mars 2025
- **Priser:** Från 3 500 SEK

XPRESS DEALS

4

NYTT! XPRESS DEALS PLATTFORM

Marknadsför dina tjänster, evenemang, uthyrning

- Digital annonsering
- Personligt konto
- Interaktivt konto
- Stöd och rådgivning m.m.

Ingår gratis vid annonsering
i våra tryckta publikationer –
annars 1 000 SEK/år.

Xpress Media

Läs mer på våra webbplatser

www.xpressmedia.eu
www.infoexpress.se
www.oresundspotlight.com
www.oresundsperspektiv.com
www.xpressdeals.eu

Kontakt:

E-post: office@xpressmedia.eu
Mob. 0761 888 442
**Skicka in dina önskemål –
få en offert som verkligen
övertas!**

Historiskt lågt utbud pressar bostadspriserna i Köpenhamn

Utbudet av lägenheter i Köpenhamn är nu det lägsta sedan mätningarna startade. För andra månaden i rad finns färre än 1 000 bostäder till salu – samtidigt når priserna rekordnivåer och försäljningstiderna blir allt kortare.

Enligt den senaste statistiken för augusti 2025 finns nu färre än 1 000 lägenheter till salu i Köpenhamns kommun – för andra månaden i rad. Det är första gången som utbudet ligger så lågt sedan mätningarna inleddes. Jämfört med augusti förra året har utbudet minskat med över 39 procent, vilket sätter hård press på marknaden.

Priserna har samtidigt skjutit i höjden. På nationell nivå har priserna på lägenheter stigit med nära 10 procent det senaste året. I Köpenhamn är ökningen ännu större – över 15 procent. En genomsnittlig lägenhet på 85 kvadratmeter kostar nu omkring 6,5 miljoner danska kronor, det

högsta genomsnittliga utgångspriset som hittills registrerats.

Försäljningstakten har också ökat markant. I Köpenhamn har den genomsnittliga tiden som lägenheter finns ute till försäljning minskat med mer än 32 procent på ett år, vilket vittnar om en stark efterfrågan och en allt mer konkurrenssatt bostadsmarknad.

Liknande utveckling syns i Århus, där utbudet minskat med nästan 39 procent och försäljningstiden förkortats med närmare 36 procent.

Peter Jayaswal, vice direktör för Realkredit hos Finans Danmark,

Bild: Finans Danmarks flagga i Köpenhamn. Foto: Finans Danmark

konstaterar:

”Det rekordlåga utbudet gör att köpare möter få alternativ, höga priser och hård konkurrens.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: Finans Danmark – Historisk
långt utbud sänder ejerlejlighedspriser i
København på rekordkurs

PEUGEOT PRIVATLEASING 36 MÅNADER

NYA PEUGEOT 3008

Upptäck nya 3008 med en elegant fastback-SUV-silhuett och nästa generations Peugeot Panoramic i-Cockpit.
Provkör den hos oss!

PRIVATLEASING 36 MÅNADER:
FR **3 799** KR/MÅN*

KÖP BILEN
FR **379 900** KR

Rättlig leasingavgift per månad. För närmare 3 799 kr*. Avtalstid: 36 månader, max 3000 mil körsträcka. Service, vägsassistans och nybilgaranti ingår. Uppläggningsavgift 995 kr och administrationsavgift 60 kr/mån tillkommer. *Leasingavgiften är rörlig och kan ändras från beställning senast under leasingavtalets löptid t.ex. om leasingavtalets uppläggningskostnader förändras. För mer information se leasingavtalet med leasinggivaren. Leasinggivaren har rätt att bibehålla leasingavgiften oförändrad om den ränta, som gäller för beräkningen av leasingavtalets uppläggningskostnader, är eller understiger 0%. Onormalt slitage och övermil debiteras utöver leasingavgiften. Leasinggivare är DNB Bank ASA, filial Sverige, sedvartlig kreditprövning sker. Avser modellen nya Peugeot 3008 Hybrid, Allure, Automat. Bränsleförbrukning: Blandad körning 5,5 l/100 km, CO2 125 g/km. Med reservation för ev. ändringar. Bilen på bilden kan vara extrautrustad.

Hornyxegatan 16, Malmö. Öppet: Mån-Fre 9-18 & Lör-Sön 11-15.
BESÖK OSS GÄRNA PÅ WWW.HEDBERGS.SE ELLER VÅRA SOCIALA MEDIER

HEDBERGS BIL

Norge bygger världens första skeppstunnel

Bild: Kystverket / Wikipedia

För att undvika den farliga kuststräckan Stadhavet bygger Norge världens första skeppstunnel – ett unikt projekt som ska öka säkerheten till sjöss och effektivisera sjöfarten.

Norge satsar på ett unikt infrastrukturprojekt – Stad skeppstunnel – som blir den första i världen där fartyg kan passera genom ett berg.

Tunneln planeras bli cirka 1,7 kilometer lång, 37 meter hög och 36 meter bred, vilket gör det möjligt för fartyg upp till 16 000 bruttoton, bland annat Hurtigrutens passage-rarfartyg, att använda den.

Syftet är att förbättra säkerheten längs Stadhavet, en av Nordatlantens mest utsatta sträckor med kraftiga vindar och höga vågor som ofta orsakar olyckor och förseningar.

Projektet godkändes av Stortinget i maj 2021. I januari 2025 kvalificerades fyra byggföretag till upphandlingen, och byggstarten är planerad till 2026. Om allt går enligt plan kan tunneln stå klar runt 2031.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
W: www.infoexpress.se

Källa: Öresund Spotlight, Kystverket – Stad Ship Tunnel
Wikipedia – Stad Ship Tunnel
The Civil Engineer – Norway's historic ship tunnel set to begin construction in 2026

Allvarlig havsförorening avslöjad i Danmark

Danskt kustvatten är betydligt mer förorenade än vad myndigheterna tidigare har uppgett. Nya analyser visar höga halter av farliga kemikalier – och forskare varnar för allvarliga miljöeffekter.

En ny kartläggning visar att Danmarks havsmiljö är hårdare belastad än man tidigare trott. Av landets 123 kustområden bedömdes tidigare bara nio vara allvarligt förorenade. Med uppdaterade mätmetoder pekar resultaten nu på att hela 75 områden kan ha för höga nivåer av bland annat nickel, arsenik och PCB.

Forskare framhåller att det inte bara är de enskilda ämnena som är problemet. Den så kallade cocktail-effekten gör att flera kemikalier tillsammans kan ge oväntat starka och skadliga konsekvenser för ekosystemen. Det påverkar både djurlivet i havet och den biologiska mångfalden i stort.

Frågan har samtidigt väckt debatt om öppenhet och ansvar. En professor i miljörett beskriver ärendet som ett exempel på maktmissbruk, eftersom informationen om föroreningarna inte presenterats tydligt för allmänheten.

Det politiska trycket ökar nu. Åtta partier i Folketinget kräver en oberoende undersökning av föroreningsskandalen. Myndigheten för naturskydd betonar att arbetet med att kartlägga och följa upp situationen fortsätter, men utan att ge några klara besked om hur allvarligt läget är.

Klart är att havsmiljön i Danmark redan är pressad av flera faktorer

– från övergödning till kemikalier. De nya uppgifterna förstärker bilden av att problemen är mer omfattande än man tidigare velat medge och väcker frågan om vilka åtgärder som nu krävs för att skydda både naturen och framtida generationer.

Info Express-redaktionen
E-post: hello@infoexpress.se
W: www.infoexpress.se

Källa
DR.dk – Havet er forurennet med langt flere kemikalier end Miljøministeriet har fortalt
DR.dk – Professor: Sag om hemmelig havforurening peger på magtfordrejning i Miljøministeriet
DR.dk – Nu kræver otte partier undersøgelse af hemmelig havforurening – men Heunicke siger nej

Fakta: Havsförorening i Danmark

123 kustområden har granskats – tidigare bedömdes 9 vara förorenade, nu pekar analyserna på 75 områden.

Kemikalier: bland annat nickel, arsenik och PCB.

Cocktail-effekt: flera ämnen tillsammans kan ge större skador än var för sig.

Reaktion: Åtta partier i Folketinget kräver en oberoende undersökning.

Skärpta åtgärder mot utförsel av stöldgods

Från och med hösten 2025 blir det ett särskilt brott att föra ut stöldgods ur Sverige. Riksdagen har beslutat att införa brottet utförselhäleri och ge Tullverket nya befogenheter för att stoppa den organiserade brottslighet som idag exporterar stora mängder stöldgods till utlandet.

Bildkälla: Tullverket, Sverige

Under de senaste åren har internationella ligor riktat in sig på Sverige, där stulna varor snabbt förs ut över gränserna. Problemet har vuxit kraftigt och den tidigare lagstiftningen har kritiserats för att inte vara tillräckligt tydlig eller effektiv.

Med den nya lagen, som träder i kraft den 1 september 2025, införs en särskild brottsrubricering – utförselhäleri. Straffet är fängelse i upp till två år, och för grovt brott sex månader till sex år.

Även försök, förberedelse och stämpling kriminaliseras. Det nya brottet ska ingå i Tullverkets huvuduppdrag; utsedda tulltjänstemän får biträda åklagare vid utredningar om självständigt förverkande och kan själva inleda sådana utredningar.

Utöver detta införs en särskild straffskala för narkotikasmuggling av normalgraden när narkotikan är avsedd att säljas. Brottsbekämpande myndigheter kan behålla viss förverkad egendom för utbildnings- eller

forensiska ändamål, och egendom kan i vissa fall förstöras i förtid. En teknisk rättelse i punktskattelagstiftningen gäller från 1 juli 2025.

Fakta:
Nya lagen om utförselhäleri När? Träder i kraft den 1 september 2025 (teknisk rättelse i punktskatte-lagen från 1 juli 2025).

Straff? Upp till 2 års fängelse, och för grovt brott 6 månader–6 år. Även försök, förberedelse och stämpling kriminaliseras.

Tullverket? Får utökade befogenheter: kan ingripa direkt, bistå åklagare och själva inleda utredningar om förverkande.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
W: www.infoexpress.se

Källa: Riksdagen, Betänkande 2024/25:SkU21 – Skärpta åtgärder mot utförsel av stöldgods

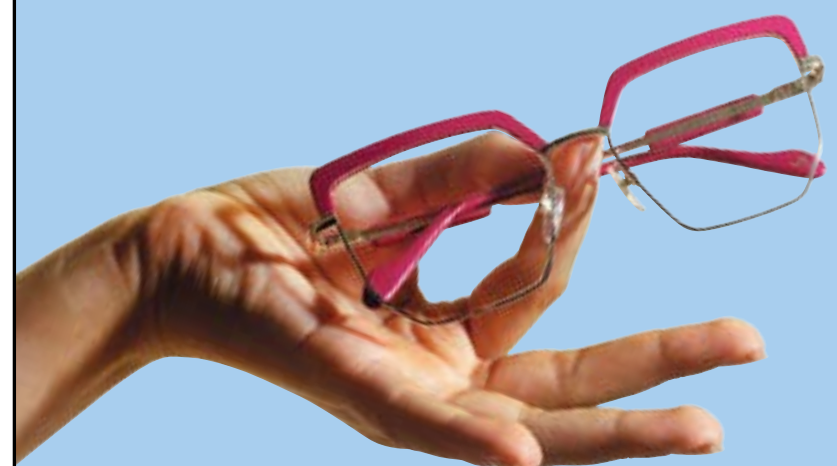
glasögonmagasinet

HELA FAMILJENS
OPTIKER I

2 för 1

Få andra paret på köpet!

Just nu får du ett extra par glasögon på köpet när du köper kompletta glasögon med vår bästa behandling (i-Protection NT, 1 200 kr). Gäller t.o.m. 30 november. Boka tid och läs mer på glasogonmagasinet.se

Ovan erbjudande kan ej kombineras med kostnadsfri synundersökning eller andra fristående erbjudanden.

Södra Förstadsgatan 121 Malmö
Telefon: 040-828 88

Utan aktiva reformer – stora problem för pensionerna i Europa 2050

Utan aktiva reformer riskerar pensionsystemen i många EU-länder att hamna i djupa kriser till 2050 – medan även stabila länder som Sverige och Danmark kan stå inför betydande utmaningar.

Demografin i obalans

År 2020 gick det cirka 1,8 yrkesverksamma på varje pensionär i Sverige. Enligt Pensionsmyndighetens prognoser kan siffran sjunka till omkring 1,4 år 2050, vilket innebär ett allt större tryck på de arbetande att finansiera pensionerna.

Med låga födelsetal, en snabbt åldrande befolkning och en arbetsmarknad under press väcks frågan: vem ska betala pensionerna i framtiden? I vissa EU-länder kan kvoten sjunka under 1,3 – med ännu större problem som följd.

Födelsental och långsiktiga effekter

För att hålla befolkningen stabil krävs enligt SCB cirka 2,1 barn per kvinna. I dag ligger Sverige på omkring 1,5. Även om födelsetalen skulle öka direkt, kommer nya generationer inte ut i arbetslivet förrän efter 2045. Därför är pensionssystemet redan hårt pressat inför 2050.

Två vägar framåt

1. Aktiv arbetskraftsinvandring – inte bara migration, utan också integration och faktisk sysselsättning. Kanada lyfts ofta fram som exempel, där selektiv och yrkesbaserad invandring kombineras med starka integrationsprogram.

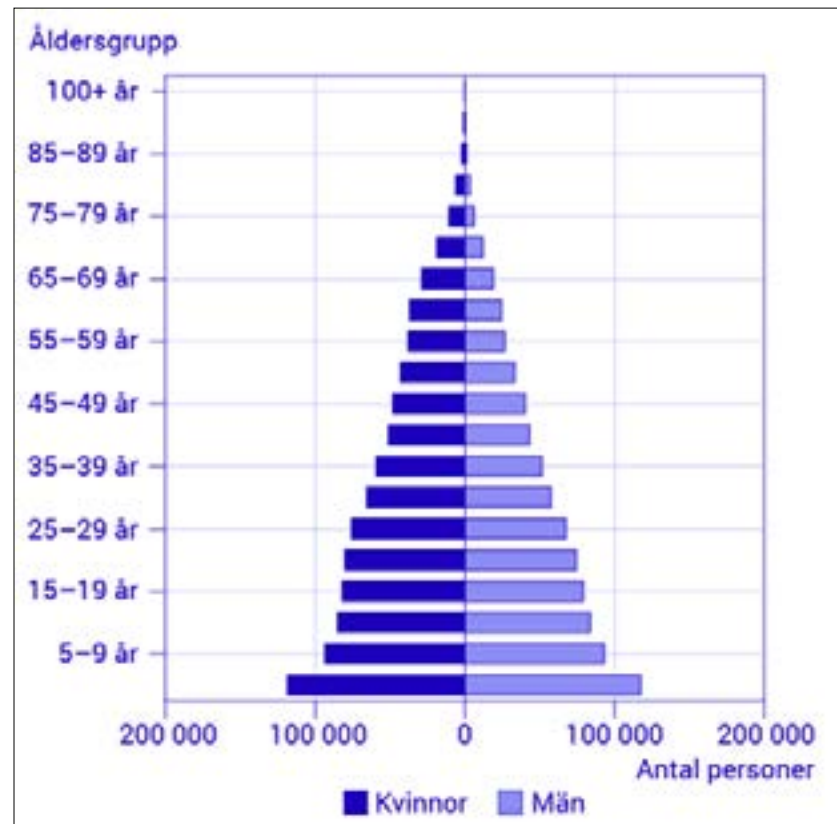
2. Robotskatt – en möjlig framtida åtgärd för att kompensera bortfall av skatteintäkter när automatiseringen ersätter jobb. Förslaget är omstritt men prövas i olika former, bland annat i Sydkorea.

Europa i fokus

Länder som Italien, Spanien och Tyskland står redan inför en snabbare åldrande befolkning och ännu lägre födelsetal än Norden. Enligt Eurostat kan Europas arbetsföra befolkning minska med över 50 miljoner personer fram till år 2100 om utvecklingen fortsätter.

Faktaruta

- Sverige 2020: 1,8 yrkesverk-

Sveriges befolkningspyramid visar en tydlig åldrande trend: färre unga i botten och allt fler äldre högre upp i pyramiden. Detta ökar trycket på pensionssystemet. Källa: SCB – Statistiska centralbyrån

samma per pensionär

- Sverige 2050: prognos 1,4
- Födelsetal: ca 1,5 barn/kvinna (behövs 2,1)
- Europa: -50 miljoner i arbetsföra för ålder till 2100 (Eurostat)

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se

Källor

SCB, Eurostat, OECD Pensions Outlook 2024, IMF Working Paper "Aging, Automation and the Future of Work", EU-kommissionen, The Korea Times, Government of Canada, WEF, MIT Technology Review, Handelsblatt.

XPRESS MEDIA

ANNONS + XPRESS DEALS

1/8-sida i Info Express +
Digitalt konto på Xpress Deals
(1-3 deals hela året runt)

För endast:

1500 SEK (oktober)
2 500 SEK (okt. + nov.)

E-post: office@xpressmedia.eu
Web: www.xpressmedia.eu
Mob. 0761.888.442

SKANNA FÖR HELA
PRISLISTAN

Boka idag – vi fixar resten.

Promotions · Rentals · Services · Local events

Xpress Deals

Local listings. European reach.
Sell smart – from your store to all of Europe.

Info Express

TMP OUTLET • Sport & Fritid

1500Kvm märkeskläder! Sport & Fritid • Alltid 20-80%

weather report Vatten- och vindtäta funktionskläder som andas!

weather report

Gust AWG Jacka Jr.
Vattenpelare 10.000
Junior Stl 128-176
Du sparar **400:-** **349:-**
Rek.pr. 749:-

Gust AWG Byxa Jr.
Vattenpelare 10.000
Junior Stl 128-176
Du sparar **300:-** **249:-**
Rek.pr. 549:-

Delton AWG Jacket
Vattenpelare 15.000
Herr Stl S-5XL
Du sparar **500:-** **799:-**
Rek.pr. 1299:-
Färgerna kan variera

Camelia AWG Jacket
Vattenpelare 15.000
Dam Stl 36-50
Du sparar **300:-** **249:-**
Rek.pr. 549:-

ENDURANCE

Midan Hot Fused Hybrid Jacket
Herr Stl S-4XL
Du sparar **600:-** **599:-**
Rek.pr. 1199:-

tuxer Storlekarna kan variera

Zara Coat • Dam Stl XS-3XL
Vattenpelare 5000
Du sparar **800:-** **599:-**
Rek.pr. 1399:-

abacus GEDRONT

Jr Stl 160
Glade Wind Jacket Jr.
Du sparar **420:-** **179:-**
Rek.pr. 599:-

Jr Stl 130-170

ZIGZAG

Zap Fleece Jacket Jr.
Junior Stl 92-152
Du sparar **300:-** **199:-**
Rek.pr. 499:-

WHISTLER

Kuyaer • Herr Stl 42-46
Du sparar **500:-** **499:-**
Rek.pr. 999:-

ENDURANCE

Donovan Uni Indoor
Dam&Herr Stl 36-46
Du sparar **500:-** **499:-**
Rek.pr. 999:-

MIZUNO

Enerzy Runnerz
Dam Stl 36,5-41
Herr Stl 42-44,5
Du sparar **600:-** **699:-**
Rek.pr. 1299:-

ZIGZAG

Velund Jr.
Junior Stl 24-32
Blinksko!
Du sparar **250:-** **349:-**
Rek.pr. 599:-

ENDURANCE

Quin Jr.
Junior Stl 28-35
Du sparar **330:-** **369:-**
Rek.pr. 699:-

EXANI

Valdar
Herr Stl 41-46
Du sparar **450:-** **349:-**
Rek.pr. 799:-

Wave Equate 9
Dam Stl 36,5-41
Du sparar **800:-** **999:-**
Rek.pr. 1799:-

Wave Equate 9
Herr Stl 42-46,5
Du sparar **800:-** **999:-**
Rek.pr. 1799:-

Treksta

Multi Low GTX Jr.
Junior Stl 28-33
Du sparar **300:-** **599:-**
Rek.pr. 899:-
Vattentät!

Deepfakes och demokrati

Bild av Gerd Altmann / Pixabay

AI-genererat innehåll kan snabbt spridas online, främst via sociala medier, och leda till förvirring till följd av desinformation.

Deep fakes och problematiken bakom falskt innehåll

Nya uppdateringar har medfört att de nya modellerna har blivit allt bättre på att skapa trovärdigt innehåll, vilket har inneburit nya utmaningar med att dels försöka hindra denna spridning och dels försöka motverka den. Trots försök att kontinuerligt verifiera innehåll, så blir det allt mer besvärligt, även för experter, att kunna urskilja sanning från lögn. I en artikel från New York Times lyfts detta dilemma fram när konceptet bakom organisa-

tionen TrueMedia, grundat av AI-forskaren Oren Etzioni, ifrågasätter de nya AI-modellernas förmåga att generera allt mer trovärdigt innehåll. Hemsidan truemediamedia.org skapades för att känna igen falskt innehåll och motverka spridningen av detta online, men att upptäcka falskt innehåll är inte alltid enkelt, och de nya modellerna gör det ännu svårare att upptäcka. Trots att flera andra start-up företag har grundats sedan dess och har ambitionen att motarbeta falskt innehåll, kan det bli allt svårare att göra.

Företag inom IT, bland annat OpenAI och Google, som ligger bakom generativ AI, men även företagen Meta och TikTok, som står bakom populära sociala medier, har frivilligt signerat ett avtal att försöka förhindra spridningen av desinformation med hjälp av AI. Problemet är däremot långt ifrån löst, då dessa plattformar är "open source", vilket innebär att vem som helst i praktiken kan använda sig av dem. Detta kan medföra risker som att generativ AI kan tränas och förbättra sin förmåga att producera falskt innehåll.

När verifieringsverktyg ska bedöma huruvida innehållet är falskt eller inte, så använder många modeller sig av en sannolikhetsskala för att bedöma om just den bilden eller det klippet är sant. När en bild på Trump med blodiga fingrar laddades upp, så kunde verktyget inte avgöra om bilden var sann eller inte, för att den bilden liknade andra verkliga bilder från skjutningen, då han sköts under sin valkampanj. I enstaka fall kan man även lura verktygen att stämpla falskt innehåll som sant.

Andra experter delar även en oroväckande bild av desinformationsspridningen och menar på riskerna att det påverkar människors beteenden och känslor, inklusive hur de väljer att rösta i framtida val som närmar sig. Risken för desinformation ökar avsevärt när politiker själva deltar i att dela falska videoklipp - vilket kan hända när de inte är noga med vilka källor innehållet kommer ifrån innan de delar det eller ifall de inte tydliggör att det rör sig om ett falskt videoklipp. Som ett exempel har Trump delat ett falskt klipp som visade hur Obama arresterades i Vita huset. Klippet laddades upp på Trumps konto på Truth Social, men cirkulerade först på TikTok innan det fångades upp. Enligt New York Times har videoklippen inte heller markerats som ett skämt på ett tydligt sätt. AI:s roll inom politiken kan således skapa mer

känslostarka kampanjer - baserat på att just kontroversiellt innehåll får ta plats.

Trots svårigheterna diskuteras lösningar på hur man kan separera AI-genererat innehåll från riktigt innehåll. Bland annat har vissa företag som OpenAI börjat vattenmärka AI-genererade bilder. Men dessa strategier att markera falskt innehåll har fortfarande brister, som att det ändå ligger på den enskilde individen att leta reda på källor eller verifiera innehållet på annat sätt, vilket alla kanske inte gör på grund av tidsmässiga skäl eller andra enkla anledningar.

Framtida påverkan och övriga risker

Sociala medier har agerat som en väsentlig plattform för att sprida innehåll. Allt fler politiker har även börjat satsa mer på marknadsföring av sig själva på sociala medier, däribland TikTok, för att sprida sitt innehåll och kommunicera med sin väljarbas, enligt en artikel från BBC. Anledningen kan även vara att man vill nå en yngre väljarbas. Problematiken är när personer med extrema åsikter eller oklara avsikter plötsligt blir populära på dessa plattformar.

I Tyskland har det konservativa partiet AfD, Alternativ för Tyskland, som upprepade gånger har anklagats för högerextremism, gynnats av plattformen TikTok. En analys av Deutsche Welle visar att andelen yngre väljare i Tyskland som hade röstat för AfD stack ut jämfört med andra åldersgrupper, samtidigt som partiet under valkampanjen har haft en tydlig närvaro på TikTok och ständigt laddat upp innehåll. Av dessa skäl misstänker man att TikTok kan ha haft en viss inverkan på valresultatet, genom att man anser att plattformens algoritm har gynnat spridningen av mer polariserande inlägg.

I fler länder har man börjat upptäcka konsekvenserna av sociala medier och hur pass stark närvaro dessa plattformar har i människors vardag. I Rumänien inleddes en omröstning efter att den högerextremistiska kandidaten Calin Georgescu vann första valomgången, efter att overifierade konton på TikTok spred hans innehåll och uttalanden till diverse influencers upptäcktes, enligt en artikel från BBC. Återigen kunde man upptäcka sambandet mellan plötslig popularitet på TikTok och ökat valstöd.

Bild: Pixabay/Canva

Det som sociala medier och deepfake-innehåll tyder på är att det inte går att förhindra teknikkens utveckling, men samhället måste vara redo att reagera på eventuella risker och bidra med lösningar i god tid. Om inga försök till att minska spridningen av desinformation görs i god tid, finns det alltid en risk för att situationen eskalerar och att konsekvenserna istället blir att misstron till all information ökar istället.

Bianca M. - Info Express
E: hello@infoexpress.se

VAXKASSETTER.SE

HUDVÅRD OCH VAXPRODUKER TILLVERKADE I EU

PASSA PÅ!

KONTAKT
E: SUPPORT@VAXKASSETTER.SE
W: WWW.VAXKASSETTER.SE

REA 50%

Elda tryggar både form och funktion.

Spartherm Premium A-3RL-80h

Fr. 38 900 kr

Contura 996 Style

Contura SPARA 2000kr ÅRETS KAMIN 2025

Fr. 23 900 kr

Contura 510 Style

Fr. 44 900 kr

RAIS 600

Fr. 94 710 kr

Gabriel Kungsholm

Eldabutiken Vellinge
Välkommen till Falsterbovägen 179
Öppet: mån-tors 10-18, fre 10-16, lör 10-13, sön stängt

Fritidsfiskets dolda värden

Patrik Rönnbäck
Professor i naturresurser och hållbar utveckling

Studierna visar att värdet är ännu högre i vissa delar av landet. I Blekinge, vid den berömda sportfiskeplatsen Mörrumsån, landar utgifterna per fångad lax eller havsöring på i genomsnitt 45 000 kronor. Men här är det bara 17 procent av fisken som faktiskt behålls. Värdet per behållen fisk kan då stiga till nästan 300 000 kronor. Det visar på en central aspekt av fritidsfiskets ekonomi – att huvuddelen av dess värde inte handlar om fisken som matresurs, utan om upplevelsen kring den.

Hur mycket kan en enda fisk vara värd? Frågar man Patrik Rönnbäck, professor i hållbar utveckling, blir svaret förvånande högt. Fritidsfiske är en viktig samhällsekonomisk resurs och om just denna naturresurs forskar Patrik och hans forskargrupp.

– Vi forskar inom hållbarhet, förvaltning och värdering av naturresurser. En del av vår forskning har tematiskt fokus på fritidsfiske – alltså det fiske som inte är kommersiellt yrkesfiske. Det är en betydande rekreationsaktivitet i Sverige och en viktig del av både naturupplevelser och samhällsekonomi, säger Patrik Rönnbäck.

Miljoner fiskare och miljarder i omsättning

Under 2023 uppgav 1,3 miljoner svenskar att de fiskat minst en gång. Den totala omsättningen för fritidsfiske samma år var hela 16 miljarder kronor. Merparten av fisket sker med handredskap, alltså olika typer av fiskespön.

Hur har man kommit fram till dessa siffror? I beräkningarna ingår fritidsfiskarnas omkostnader som resor, boende, mat, kläder, redskap, båtar och andra kostnader som tillsammans skapar ett stort samhällsekonomiskt värde. Vissa fiskar i sin hemkommun, andra reser långt för att besöka särskilt attraktiva fiskevatten.

En havsöring värd 18 000 kr

På Gotland har forskargruppen gjort fördjupade studier av havsöringsfisket och fisketurismen. Resultatet blev cirka 40 miljoner kronor i årlig omsättning. Men det mest uppseendeväckande är värdet per fisk.

– Vi har sett att en enda havsöring som behålls kan motsvara utgifter på mellan

7 000 och 18 000 kronor. Det är ett enormt kilopris och sätter verkligen ett värde på den fisk som fiskas.

Så samlar forskarna in data

Hur vet man egentligen vad en fisk är värd? För att få fram dessa siffror använder forskarna enkäter riktade till sportfiskare. De får bland annat redogöra för sina utgifter för boende, resor, mat, redskap och kläder i samband med en specifik fiskeresa. Genom att koppla detta till den totala fångsten, och hur mycket av den som behålls, kan forskarna skapa samhällsekonomiska analyser.

Forskningen bygger också på intervjuer, fältbesök och samarbete med lokala aktörer. Forskarna samarbetar också med ett brett nätverk av aktörer: nationella myndigheter, länsstyrelser, turistföretagare och organisationer som Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund.

En komplex resurs att förvalta under ytan

Fisk är inte en statisk resurs. De simmar mellan vattendrag, sjöar och havsområden – ibland över långa avstånd och mellan länder. Det gör förvaltningen extra komplex.

– Det är just den komplexiteten som gör detta så spännande att studera, säger Patrik Rönnbäck. Vi jobbar med resurser som inte alltid låter sig styras, som rör sig över stora och levande vattenlandskap.

Fritidsfiske berör också många aktörer och intressen. Förutom ekonomin handlar det om rekreation, friluftsliv och folkhälsa. Dessutom finns ett stort engagemang från privatpersoner som ideellt bidrar till fiskevård och vattenmiljöprojekt.

Hållbart fiske kräver levande vatten

Grunden för ett hållbart fritidsfiske är, först och främst, att det finns fisk. För att det ska finnas fisk behövs väl fungerande ekosystem och god status på vattenmiljöerna. Det behövs även reglering för hur mycket fisk som tas upp för både yrkes- och fritidsfiske.

– Fiske måste förvaltas försiktigt. Tar vi ut för mycket riskerar vi hela bestånd. Men vi får heller inte stirra oss blinda på hoten. Det gäller att lyfta goda exempel på förvaltning som väcker hopp om livskraftiga vattenmiljöer och ett hållbart fiske, säger Patrik Rönnbäck.

Fritidsfiske

1,3 miljoner svenskar ägnade sig åt fritidsfiske år 2023
Total årlig omsättning: 16 miljarder kronor
Gotland: 40 miljoner kronor i årlig omsättning från enbart havsöringsfiske
Mörrumsån: Nästan 300 000 kronor i samhällsekonomiskt värde per behållen lax eller havsöring
Forskningen bygger på enkäter, intervjuer, fältstudier och samarbeten med lokala aktörer

Info Express-redaktionen
E-post: hello@infoexpress.se
W: www.infoexpress.se

Källa: Uppsala universitet - Daniel Olsson

Rekordmånga badgäster i Köpenhamns hamn

Köpenhamns hamn har blivit stadens blå vardagsrum. Sommaren 2025 slog rekord med nära en halv miljon badgäster – och hamnen är nu en central del av stadens miljö- och fritidsliv.

Rekordsiffror för sommaren 2025

Under juni–augusti 2025 registrerades över 475 000 besök vid de sex kommunala badanläggningarna – en ökning med nästan 40 procent jämfört med sommaren 2024.

Havnebadene vid Islands Brygge, Fisketorvet och Sluseholmen samt badzonerna vid Sandkaj, Halldansgade och Søndre Refshalebassin har alla haft en kraftig tillväxt. Mest populär var Sandkaj Badezone, som ensam lockade mer än 200 000 badgäster under sommarmånaderna.

Trygghet och vattenkvalitet

– Hamnen är i dag en central del av köpenhamnarnas fritidsliv, säger kultur- och fritidsborgmästare **Mia Nyegaard (RV)**. Vi har satsat på trygghet, säkerhet och bättre faciliteter för att skapa ett öppet och inkluderande blått stadsrum, och de nya siffrorna visar att det fungerar.

Bakom framgången ligger flera faktorer. Förbättrad **vattenkvalitet** har gjort det möjligt att bada säkert, medan **seglande hamnvårdar** under sommaren bidragit till att badande och båttrafik kan samsas tryggt. Dessutom spelade den långa och soliga sommaren 2025 en stor roll.

Hamnen – en ny mötesplats

Utvecklingen visar tydligt att bad i hamnen inte längre är en nisch för några få entusiaster. I dag fungerar hamnen som en naturlig mötesplats där lek, motion och socialt umgänge går hand i hand – från morgondopp och simträning till kvällsbad och picknick längs kajerna.

Planer för framtiden

Kommunen planerar redan nya satsningar för att möta den växande efterfrågan. I budgeten för 2026 finns medel för att skapa två nya bad- eller dyppezoner samt att införa en livräddartjänst

Badande vid Sandkaj Badezone i mitten av september. Bild: Kultur- och fritidsförvaltningen, Köpenhamns Kommune

vid Sandkaj under de kommande två somrarna. Tillgängligheten ska också förbättras med nya trappor, bryggor och bättre kollektivtrafikförbindelser.

– 2025 ser ut att bli året då hamnen verkligen etablerar sig som ett centrum för stadens fritidsliv. Och vi kommer att fortsätta utveckla det blå rummet så att ännu fler kan njuta av vattnet året runt, säger **Lars Amelang**, serviceområdechef vid Kultur- och fritidsförvaltningen.

Den starka utvecklingen i Köpenhamn följer en bredare trend där städernas vattenrum förvandlas från industriområden till rekreativa miljöer som bidrar både till invånarnas hälsa och till stadens attraktionskraft.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se

Källa: Københavns Kommune
Sandkaj Badezone lockade badgäster långt in i september. Bild: Kultur- och fritidsförvaltningen, Københavns Kommune

Konstgalleri
GUSTUS

Adress: Hedmanska gården, Lilla torg 9, 211
34 Malmö, Sverige

E-postadress: christofgustus@gmail.com
Telefonnummer: +46 707 28 99 68
WWW.gustus.dk/sv/

Förlängd livstid och ökad säkerhet i elbilsbatterier med ny AI-modell

Daniel Brandell, professor i materialkemi vid institutionen för Kemi och ansvarig för Ångström Advanced Battery Centre vid Uppsala universitet. Foto: Mikkel Lønsman Hukier/Tobias Sterner, Bildbyrån

Att batterier i elbilar slits ut för snabbt bromsar elektrifieringen av transportsektorn. Nu har forskare vid Uppsala universitet tagit fram en AI-modell som kan ge en mycket mer exakt bild av batteriets åldrande. Modellen kan leda till längre livslängd och högre säkerhet för elbilsbatterier.

Det är inte sällsynt att batterier i elbilar är den komponent i fordonet som åldras först. Detta utgör ett stort resursslöseri idag, och håller tillbaka omställningen av transportsektorn. Därför utvecklar fordonsindustrin mjukvara, ofta baserad på AI, för att bäst kunna styra och kontrollera batterierna. Nu har forskare vid Uppsala universitet tagit fram en ny modell, som kan öka precisionen i förutsägel-

serna av batteriets hälsa med upp till 70 procent.

– Att vi nu kan lära oss mer om hur batterierna lever och åldras kommer att gynna framtidens styrsystem i elbilar. Det visar också hur viktigt det är att förstå vad som sker inne i batterierna. Om vi slutar se dem som svarta lådor som bara ska ge ström, och i stället skaffar en detaljerad bild av processerna, kan vi styra dem

så att de håller sig i gott skick längre, säger professor Daniel Brandell, som lett studien och ansvarar för Ångström Advanced Battery Centre vid Uppsala universitet.

Kan kartlägga batteriets livsförlopp
Flera års batteritestning ligger bakom studien som utförts i samarbete med Aalborgs universitet i Danmark. Det är genom att samla data från mängder men mycket korta laddningssekvenser som en databas har kunnat byggas. Sedan har denna kombinerats med en detaljerad modell för alla de olika kemiska processer som sker inne i batteriet.

– Tillsammans gör detta att man får en mycket precis bild av de olika kemiska reaktionerna som gör att batteriet genererar ström, men också av hur det åldras under användning, säger Wendi

Guo som genomfört studien.

Minskar behovet av känslig fordonsdata
Upptäckten kan också påverka säkerheten hos elbilar. De säkerhetsproblem som kan uppstå i batteriet är ofta beroende på konstruktionsfel och sidoreaktioner, vilka också kan förutsägas genom att studera data från batteriets upp- och urladdning.

– Att vi enbart använder korta laddningssekvenser är förmodligen en extra fördel. Batteridata från elfordon är känsliga, både för industrin och ur anonymiseringspunkt för användarna. Den här forskningen visar hur långt man kan komma utan att behöva kompletta dataset, säger Daniel Brandell.

Info Express-redaktionen
E-post: hello@infoexpress.se
W: www.infoexpress.se
Källa: Uppsala universitet

Rätsticken

Din glada garnbutik i Malmö

GarnerTillbehörStick-café

www.ratsticken.se
Regementsgatan 84, 217 51 Malmö | Tel. 040- 26 94 46 | Epost: info@ratsticken.se

milano

SKRÄDDERI & KEMTVÄTT

Experter på kemtvätt och reparationer av textil, skinn, päls, mocka, väskor sömnad.

★★★★★

Djäknegatan 2 21135, Malmö
Tel. 040 54 54 54 | Mob. 076 167 0444
E-post: info@milano-se.com | Webb: milano-se.com

JUPITER: Superdatorn som ska ge Europa AI-kraft

En dator som gör på en sekund vad en vanlig laptop skulle behöva hundratals år för – det är JUPITER, Europas första exaskaliga superdator

Den 5 september invigdes JUPITER vid Forschungszentrum Jülich i Tyskland. Med sina 793 petaflops är den den snabbaste datorn i Europa och den fjärde starkaste i världen.

Bakom satsningen står EuroHPC Joint Undertaking, den tyska regeringen och delstaten Nordrhein-Westfalen, med en total investering på runt 500 miljoner euro. Systemet bygger på NVIDIA:s GH200 Grace Hopper-arkitektur och drivs helt av förnybar energi.

”Med denna superdator kan Europa ta igen försprånget inom artificiell intelligens. Det handlar om vår framtida konkurrenskraft och digitala självständighet,” sade CDU-

ledaren Friedrich Merz under invigningen.

JUPITER ska användas inom flera avgörande områden:

- Klimatforskning – avancerade simuleringar av klimatförändringar.
- Biomedicin – analyser av komplexa sjukdomar och nya behandlingar.
- Energi – modellering för hållbara energikällor.
- Neurovetenskap – simuleringar av hjärnans processer.

Med JUPITER tar Europa ett viktigt steg för att minska beroendet av amerikanska och kinesiska resurser och för att stärka sin egen digitala suveränitet.

Bild av Gerald Oswald / Pixabay

Faktaruta: JUPITER i siffror

- Plats: Forschungszentrum Jülich, Tyskland
- Prestanda: 793,4 petaflops (världens nr 4)
- Kategori: Europas första exaskaliga superdator
- Kostnad: ca 500 miljoner euro
- Energiförbrukning: 18,2 MW – helt grön el
- Teknik: NVIDIA GH200

Grace Hopper-acceleratorer • Finansiering: EuroHPC JU, Tysklands regering, Nordrhein-Westfalen

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: Forschungszentrum Jülich – Ceremony for JUPITER inauguration. Europeiska kommissionen – Press release om EuroHPC och JUPITER. Reuters – Germany inaugurates Europe's fastest supercomputer. Wikipedia – Jupiter Booster

SPECIALBUTIKEN FÖR HUND & KATT

mammut

KARHÖGSTORG I LUND • TEL 046-211 21 22
hej@mammut.nu   www.mammut.nu

Även reparation av elscooter

Vi erbjuder gräsklipparservice

CYKELSERVICE

(översyn inkl service) nu endast

249 kr

vid uppvisande av denna annons gäller året ut

Vi erbjuder även knivslipning!

J & C Lindelöfs
CYKEL & KNIVsliperi

Bicycle Doctor

Adress: Traktorgränden 3, Lund, bakom "stora Coop"
Mobil: 073-687 22 02
E-post: lundincykel@live.se
Öppet alla dagar

24-timmars service

Tau-proteinet kopplas till uppkomsten av Alzheimers symtom

Bild: Pixabay

En studie med över 12 000 deltagare visar att tau-proteinet, snarare än enbart beta-amyloid, har en direkt koppling till Alzheimers symtom.

Metod och deltagare

Studien, ledd av Lunds universitet och Amsterdam University Medical Center, omfattade data från 42 internationella kohorter. Totalt granskades 12 048

personer med PET-avbildning. Deltagarna delades in i grupper utan kognitiva störningar, med lindrig kognitiv svikt respektive med demens.

Huvudresultat

Forskarna konstaterar att beta-amyloid ofta ansamlas tidigt i hjärnan, men att det är tau-proteinet som tydligt hänger samman med uppkomsten av kliniska symtom. I de tidiga stadierna förekommer tau sällan hos individer utan beta-amyloid, men är vanligt hos dem som är amyloidpositiva. I demensstadiet är förekomsten av tau fortsatt hög, även om den minskar med stigande ålder.

Riskfaktorer

Analysen visar att högre ålder, kvinnligt kön, förekomst av beta-amyloid samt genvarianten APOE ε4 är kopplade till en ökad risk för tau-ansamling. Hos bärare av APOE ε4 inleds dessa processer betydligt tidigare än hos andra.

Kliniska implikationer

Resultaten tyder på att tau-PET kan bli ett centralt verktyg för att identifiera riskpersoner och möjliggöra tidigare diagnos. Fynden har dessutom bekräftats genom neuropatologiska analyser av över 5 000 fall, vilket stärker slutsatsernas tillförlitlighet.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
W: www.infoexpress.se

Källa: Lunds universitet
Rik Ossenkoppele m.fl., Tau PET positivity in individuals with and without cognitive impairment varies with age, amyloid-β status, APOE genotype and sex, Nature Neuroscience, 16 juli 2025.

Urinprov kan bedöma återfall av njurcancer

Ett enkelt urinprov kan bedöma återfall av njurcancer i ett tidigt skede, vilket kan bespara patienterna täta röntgenundersökningar med allt vad det innebär av strålning, oro och kostnader. Det visar en ny internationell forskningsstudie ledd från Lunds universitet. Resultaten har nu publicerats i European Urology Oncology.

Varje år diagnostiseras drygt 400 000 personer i världen med njurcancer. Klarcellig njurcancer är den vanligaste formen av njurcancer hos vuxna och står för cirka 90 procent av all njurcancer. Ungefär en femtedel av dem som opereras i botande syfte får återfall inom fem år. För att kontrollera eventuella återfall behöver patienterna röntgas – vanligtvis genom datortomografi – en till två gånger varje år. Skanning medför både strålexponering och oro hos många patienter.

Men nu visar en internationell studie med 134 patienter från 23 sjukhus i tio länder, att ett enkelt urinprov kan halvera antalet röntgenundersökningar. Urinen

analyseras för att upptäcka vissa typer av sockermolekyler, så kallade glukosaminoglykaner. Sammansättningen av dessa kan tjäna som biomarkörer, ett så kallad GAGome test, förpåvisande av canceråterfall.

– GAGome-testet är baserat på en uppsättning biomarkörer, snarare än bara en molekyl, vilket ger en mer robust grund för att fatta beslut om behandling. Om testet kommer tillbaka negativt är vi mer eller mindre säkra på att det inte är något återfall, men om testet är positivt måste vi leta vidare, säger Saeed Dabestani, docent vid Lunds universitet och överläkare i urologi vid Centralsjukhuset Kristianstad.

Han har lett studien där patienter som opererats i botande syfte för njurcancer genomgick röntgenundersökningar, kompletterat med regelbundna urinprov, som del i sin ordinarie uppföljning. GAGome-testet visade sig vara extremt känsligt när det gällde att upptäcka återfall och kunde korrekt identifiera 90 procent av patienterna vars cancer hade kommit tillbaka. Ännu viktigare, betonar Saeed Dabestani, är att ett negativt GAGome-test resulterade i en mycket tillförlitlig 97 procents chans att patienten inte fått ett återfall. Han menar att testet ger stora fördelar mot att enbart använda skanning:

– Röntgen fångar ofta upp små förändringar som inte är tillräckligt stora för vävnadsprovtagning och därför vet vi inte heller om de är tecken på att canceren kommit tillbaka. Vårt enda alternativ är då att göra tätare röntgenundersökningar, vilket är oroande för patienterna och ofta ger liten nytta. Med urinprov kan vi bättre bedöma risken, erbjuda effektivare kontroller och potentiellt halvera antalet röntgenundersökningar.

Det nya testet kan innebära att återfall av cancer upptäcks i tidigare skede, minskar strålexponeringen och patienternas oro, samt sänker vårdkostnaderna. Men det behövs mer forskning för att veta om det i slutänden kommer att rädda fler liv.

– Ytterligare forskning krävs för att bekräfta GAGome-testets effektivitet i klinisk praxis. Vår studie har därför en andra grupp deltagare som ska utvärderas mot slutet av 2025 för att bekräfta våra nuvarande resultat.

GAGome-testet är under utveckling av ett svenskt diagnostikföretag och har ännu inte godkänts för klinisk användning vid diagnostiska procedurer.

Länder som ingår i studien: Sverige, Storbritannien, Italien, Danmark, USA, Kanada, Frankrike, Portugal, Spanien, Finland.

Bianca M. - Info Express
E: hello@infoexpress.se
Källa: Lunds universitet

Vanligt kvinnoproblem löst av forskare

Var fjärde kvinna drabbas varje år av illaluktande flytningar från slidan, bakteriell vaginos. Idag behandlas detta med antibiotika, men nyligen har ett skonsammare, antibiotikafritt alternativ godkänts för försäljning inom EU. Bakom innovationen står en grupp Lundaforskare – som gjorde upptäckten av en slump.

Sveda, klåda och illaluktande flytningar är både ett vanligt och ett stigmatiserat tillstånd som kan bero på en obalans i vaginans bakterieflora, svamp eller båda. Bakteriell vaginos, eller slidkatarr som tillståndet också kallas, behandlas idag med antibiotika alternativt antiseptiska läkemedel. De slår effektivt men obarmhärtigt ut alla bakterier i underlivet.

Snart lär ett antibiotikafritt alternativ finnas på apoteken. Det handlar om en vaginaltablett vars verksamma ingrediens sänker pH-värdet och gynnar de naturliga lactobacillerna – till gagn för kvinnor som drabbats av bakteriell vaginos, och ofta även svamp, eftersom det kan förekomma samtidigt. Kliniska prövningar visar att hälften får symptomlindring redan efter ett dygn och att 70 procent är helt symptomlindrade efter sex dygn. Risken för återfall är också liten jämfört med antibiotika.

Nyligen passerade avknoppningsföretaget Gedeo – namnet på bolaget som tagit innovationen pHyph vidare – nålsögat, när produkten fick en CE-märkning av EU. Det innebär att den får lov att säljas i Europa. Flera återförsäljare har visat intresse.

Bolaget har grundats av Helena Strevens, överläkare i Obstetrik och gynekologi, Sophie Manner, forskare i kemi, Ulf Ellervik, professor i kemi och Olov Sterner, professor i kemi (avliden tidigare i år).

Ulf Ellervik, det var för tio år sedan ni av en slump upptäckte att ni var något på spåren. Berätta, hur gick det till?

– Vi laborerade med att få till en produkt med mjölksyra som ju finns naturligt i vagina och håller

miljön sur och fri från patogener. Men mjölksyra är inte så lätt att göra läkemedel av. Vi tittade därför på olika sätt att binda upp den till andra molekyler, bland annat en oxiderad form av glukos, glukonodelta-lakton, GDL, som även används i livsmedel.

– När vi gjorde mer noggranna tester insåg vi att vi faktiskt inte behövde mjölksyran. Det blev faktiskt bättre resultat med ren GDL vilket var oväntat. Eftersom GDL, till skillnad från mjölksyra, är ett fast ämne är det också enkelt att pressa till tabletter.

Hur tog du emot beskedet?

– Det är otroligt roligt, att komma på en kemisk idé som sedan kan användas av patienter, det är en drivkraft som är helt fantastisk. Och att vi klarat av den krokiga resan från patent, kliniska prövningar och nu CE-märkning. Det har varit en lyckträff i mötet mellan kemi och medicin.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: Lunds universitet

Den nya behandlingen kan ersätta antibiotika och därmed bidra till minskad antibiotikaresistens. Illustration: AI-genererad.

Helena Strevens, hur vet kvinnor om de har svamp eller bakterierubbnig i underlivet?

– Det kan faktiskt vara ganska svårt att veta för den enskilda patienten. Tillstånden har liknande symptom. Bakteriell vaginos ger illaluktande flytningar medan svampinfektioner oftare ger intensiv klåda. Blandinfektioner är vanligt.

Kan man undvika besvären?

– Vi vet inte riktigt varför vissa drabbas och andra inte. Det kan vara ärftliga faktorer och olika sorters bakterieflora som spelar in. Långdragna blödningar minskar surhetsgraden i underlivet och påverkar bakteriefloran negativt. Men det beror inte på dålig hygien, som många tror, vilket bidrar till stigmatiseringen. Tvärtom rekommenderas verkligen inte att tvätta slemhinnorna i underlivet med tvål eller duscha upp i slidan. Tvål ska bara användas på huden.

Idag behandlas bakteriell vaginos främst med antibiotika. Vad är skillnaden med er produkt?

– Antibiotika är en mycket effektiv behandling, just för att den slår ut alla bakterier. Men eftersom också de goda bakterierna slås ut kan det ge biverkningar i form av sekundära svampinfektioner, ganska snabbt återfall av besvären, och även magbesvär om det tas som tabletter via munnen. Vår produkt sänker pH-värdet och stärker tillväxten av gynnsamma bakterier, vilket håller undan de ogynnsamma bakterierna och även svamp, också på längre sikt.

– Eftersom den blir receptfri behöver man heller inte gå till gynekolog först innan man påbörjar behandling. Och, inte minst, den här produkten leder inte till antibiotikaresistens hos de egna bakterierna eller generellt i samhället.

Bakgrund

Nästa steg

En CE-märkning innebär att produkten får lov att börja säljas. För att också kunna köpas av konsumenten krävs dock att bolag köper rättigheten att sälja den inom en viss region. Flera har hittills visat intresse. Företaget är i aktiv dialog med flera etablerade läkemedelsbolag för att lansera produkten på Europeiska marknaden.

CE-märkning

Produkten pHyph klassas som en medicinteknisk produkt och inte ett läkemedel eftersom den, till skillnad från läkemedel, inte angriper patogenerna direkt. Istället förstärker pHyph den ursprungliga friska miljön i underlivet. pHyph är CE-märkt enligt MDR och det innebär att produkten bedömts vara både säker och effektiv. MDR-regelverket ersätter det tidigare medicintekniska direktivet (MDD) och ställer högre krav på klinisk dokumentation än de flesta nuvarande produkter på marknaden.

Finansiering

Investering från LU Ventures och flera bidrag från Vinnova och Swelife, samt Fast-Track-To-Innovation (Horizon) och EIC Horizon Accelerator.

Dags att säga adjö till 1990-talet

Den Donald Trumps tullkrig har dominerat årets nyhetsflöde. Men enligt nationalekonomen Fredrik NG Andersson riskerar vi att stirra oss blinda på de kortsiktiga effekterna. I själva verket står världen inför en ny maktordning som på sikt förändrar både politik och ekonomi – och markerar slutet för 1990-talets världsbild.

Osäkerheten kring tullarna har väckt en rad frågor: vilka blir de omedelbara effekterna för svenska företag, jobb och inkomster?

Kommer Riksbanken att sänka räntan för att kompensera? Fredrik N. G. Andersson menar att frågeställningarna är fullt

förståeliga, samtidigt som han uppmanar oss att lyfta blicken; fokus bör inte enbart ligga på det som sker här och nu, utan även på de långsiktiga konsekvenserna. Vi befinner oss i början av en ny världsordning, menar han.

– Det som sker i dag handlar inte bara om en enskild person och hans övertygelse om att tullar är ett universalmedel för att gynna den amerikanska ekonomin. Handelshinder har blivit allt vanligare under en längre tid. Även under Biden-administrationen höjdes tullar och regleringar utformade för att stärka den inhemska ekonomin infördes. Trump sätter sin prägel på utvecklingen men är en del av något mycket större, säger Fredrik NG Andersson och tillägger att historien kan hjälpa oss att förstå vad det innebär, men bara om vi väljer rätt historiska jämförelse.

Det är vanligt att dra paralleller mellan dagens situation och tullkrigen på 1930-talet. Fredrik N. G. Andersson tycker dock inte att detta är den mest träffsäkra jämförelsen. Då var tullarna ett svar på den stora depressionen

och infördes i en ekonomi som redan var i fritt fall. Så ser läget inte ut i dag.

En bättre jämförelse, menar han, är Storbritannien kring sekelskiftet 1900. Under den tidiga industrialiseringen var landet världens ledande ekonomiska supermakt – och en ivrig förespråkare för frihandel. I slutet av 1800-talet utmanades dess ställning av andra snabbt växande industrinationer som USA och Tyskland. Då växte det fram en debatt som på många sätt liknar den som idag finns i USA; att andra länder drog nytta av frihandeln på Storbritanniens bekostnad. Krav på tullar för att skydda arbetares jobb och inkomster uppstod precis om i USA idag.

En central gestalt för detta var Joseph Chamberlain, en politiker som på flera sätt liknade Donald Trump. Precis som Trump tillhörde han samhällets toppskikt, men framställde sig som arbetarnas förkämpe. I båda fallen handlade det mindre om detaljerade ekonomiska kalkyler och mer om en politisk vision där handelspolitiken blev en symbol för nationell styrka och självbestämmande. En viktig

skillnad är att Chamberlains idéer inte omsattes i praktisk politik förrän under 1930-talets depression, även om de debatterades flitigt.

I dag möter USA ökad konkurrens från Kina, som har vuxit fram som en central aktör i den globala ekonomin. Precis som Storbritannien för hundra år sedan upplever USA ett hot mot sin ställning som supermakt. Biden-administrationen har i flera avseenden haft en liknande inställning som Trump, särskilt när det gäller att begränsa Kinas tillgång till teknologi och handel för att skydda nationella intressen.

Perioder av frihandel och globalisering växer oftast fram när den dominerande ekonomin känner sig trygg i sin överlägsna ställning. När den ekonomiska och politiska självbilden utmanas, och nya konkurrenter gör anspråk på inflytande, minskar viljan att hålla marknader öppna. I stället inleds en ny fas där handelspolitiken blir ett redskap för att hävda makt och skydda det egna landets intressen.

Vad innebär denna nya världsordning?

Den globaliserade ekonomi som växte fram under 1990-talet uppstod i en värld där USA hade vun-

nit det kalla kriget och var ohotad supermakt. I dag befinner vi oss i en värld av växande konkurrens. Till detta kommer ett omfattande tekniskifte, inte minst inom artificiell intelligens, där rivaliteten mellan USA och Kina blir alltmer intensiv.

Hur denna nya värld kommer se ut kan vi enbart spekulera om. Enligt Fredrik N. G. Andersson är det ett misstag att tro att en ny amerikansk president skulle innebära en återgång till hur det en gång var.

– Vi skapar ofta framtidsbilder med hjälp av backspegeln. Historien, som det brittiska exemplet visar, ger viktiga lärdomar, men föreställningen att 1990-talets idéer och strukturer var universella och att vi måste återgå till dem är orealistisk. Epoker som nått sitt slut har aldrig kommit tillbaka, utan ersatts av något nytt, format av tidens ekonomiska, tekniska, sociala och politiska trender, säger han.

Hur ska vi då möta denna nya värld?

Andersson menar att vi alla är med och påverkar utvecklingen, men att små länder som Sverige inte har så mycket att säga till om. EU, som på många sätt har halkat

Brittisk propagandabild för protektionism från tidigt 1900-tal. Källa: Wikimedia Commons / LSE Library

efter tekniskt, är heller ingen tung maktspelare just nu. Snarare handlar det om att anpassa sig till de nya förutsättningarna. Sverige har däremot goda möjligheter att klara omställningen: ekonomin är relativt flexibel, teknikutvecklingen ligger långt framme och vi är mindre ekonomiskt beroende av USA än många andra länder, menar Fredrik N G Andersson. Till skillnad från flera europeiska ekonomier har Sverige skött sina finanser väl och har verktygen

för att möta den framtid som nu växer fram.

I stället för att blicka tillbaka mot 1990-talet bör vi fokusera på framtiden och de möjligheter som den skapar. Vem vet, kanske blir framtidens bättre än dåtiden, avslutar Fredrik N G Andersson.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: Lunds universitet

Vinterdäck

När hösten kommer och temperaturerna går ner är det dags att börja planera för skifte till vinterdäck.

VÄLKOMMEN!

☎ 040-42 00 52 🌐 www.dackcenter.se ✉ info@dackcenter.se

Fabriksgatan 3, 235 32 Vellinge

Billackering i Toppklass

Vår kunskap, erfarenhet och service är vår styrka. Vår affärsidé är att, med högsta kvalitet, erbjuda våra kunder fullgoda arbeten inom plåt, plast och lackeringsreparationer av fordon. Vi skall med lyhördhet, engagemang och bästa service alltid sträva efter optimalt nöjda kunder.

Billackering i mästarklass. Hjälp med skadan? Drop-in skadebesiktning | Tel. 040-942573
E-mail: info@ubilack.se | Webb: www.ubilack.se

0736 - 577 577 ERIKS-BILUTHYRNING.SE

MINIBUSSAR | SKÅPBILAR | LÄTTA LASTBILAR

LUND - ARLÖV/MALMÖ - HELSINGBORG - KRISTIANSTAD

VELLINGE

BILBOLAG

www.vellingebilbolag.com

040-41 22 10

Terminalgatan 11 • 235 39 Vellinge

Bilvård Malmö

Välkommen till en av Malmös äldsta bilvårdsanläggningar. Du hittar oss nära Djursjukhuset. Välkommen!

Vi erbjuder:

- ▶ Keramiskt lackskydd
- ▶ Rikt av bucklor
- ▶ Motoroptimering
- ▶ Rekond & Polering
- ▶ Bilsanering
- ▶ Strålkastarrenovering
- ▶ Däckservice
- ▶ Solfilmsmontering
- ▶ Stenskottsfolie (PPF)
- ▶ Biltvätt och städning

Cypressvägen 29, info@zvizzer-malmo.se, 040-21 54 00

Ett halvt sekel i skogens tjänst

Med över femtio år i skogen har Ingvar Håkansson byggt upp Risle AB – ett entreprenadföretag som idag samarbetar med Sydved och levererar hållbara avverkningsuppdrag i hela Skåne. Erfarenhet, maskinkompetens och respekt för markägarna utgör grunden i verksamheten.

Risle AB:s resa genom Sveriges skogsbruk

Ingvar Håkansson påbörjade sin yrkesverksamma bana inom skogsbruket år 1974 som anställd skogsarbetare vid Skogssällskapet – ett nationellt etablerat bolag specialiserat på både hel- och delförvaltningar samt skogsavverkning. Under ett närmare kvarts sekel medverkade han i skötsel av strövmråden och avverkningsarbete, innan han år 1997 etablerade sitt eget bolag med skogsmaskiner, på uppdrag av Skogssällskapet.

År 2018 inträffade ett betydande förändringsskede då företaget förlorade en offentlig upphandling gällande förvaltning inom Skånska landskapet. Detta föranledde Håkansson att omdigera sin verksamhet mot nya uppdragsgivare, däribland Södra Skogsägarna och andra aktörer i södra Sverige. Sedan 2023 verkar han tillsammans med sin bror och två anställda inom ramen för ett

samarbete med Sydved – en ledande aktör inom gallringsuppdrag och skogsförvaltning i Skåne.

Vad erbjuder Risle AB?

Risle AB:s huvudsakliga verksamhet består i att genomföra avverkningar som främjar skoglig tillväxt och hållbar utveckling. Bolaget fungerar som intermediär mellan uppdragsgivaren och markägaren – med målsättningen att säkerställa en transparent, rättvis och effektiv dialog. En ökad komplexitet inom skogsförvaltningen, inklusive certifieringar och allmän debatt kring skogsskötsel, har medfört ett växande administrativt ansvar för entreprenörer. Håkansson understryker vikten av respekt för markägarens perspektiv och att ingen part ska marginaliseras i processen.

I enlighet med branschens krav innehar Risle AB entreprenörs-certifiering – en kvalitetsstämpel som måste uppdateras årligen. Certifieringssystemet, som

med rekryteringsutmaningar och ensamarbete som avskräcker vissa. Håkansson reflekterar med självironi: ”Den som gillar maskiner kanske bör överväga ett entreprenadföretag – där har man i alla fall fler kollegor att prata med.”

Risle AB:s samverkansfilosofi är tydlig – kunder och uppdragsgivare utgör bolagets viktigaste samarbetspartners. Verksamheten bidrar aktivt till ett mer hållbart skogsbruk, där kontinuerlig skötsel förebygger förvildning och biologisk nedbrytning. Håkansson pekar även på den breda industriella användningen av skogsråvara – från sågverk, pappersmassa, textilindustri och framväxande biobränslen som HVO – med råvarukällor från tall och restprodukter från slakterier.

Framtiden

Trots att han fyllt 68 år, ser Ingvar Håkansson ljus på framtiden. Med över femtio års erfarenhet, stor teknisk kompetens och en genuin passion för skogsbruk planerar han att fortsätta så länge kroppen tillåter:

”Jag har burit maskinintresset med mig sedan barnsben, och det finns fortfarande mycket att uträtta i skogen. Risle AB kommer att fortsätta verka i Skåne med målet att förena god skogsförvaltning med långsiktigt hållbar utveckling.”

Denna intervju genomfördes av Victor Salazar för Info Express. Artikeln är sponsrad av Risle AB.

Från akademisk forskning till avancerad instrumentutveckling

VD:n Torbjörn Pacher välkomnar

Pacher Instruments AB

Torbjörn Pachers professionella bana inom kemivetenskap tog sin början redan under gymnasietiden, med en grundutbildning i kemi som senare kompletterades med doktorandstudier omfattande cirka fem år. Under denna forskarutbildning konstruerade han sina första mätinstrument, bestående av en dator och en elektronikenhet för datainsamling – en tid som han själv beskriver som en lärlingsperiod inom experimentell teknik.

Efter genomförd doktorsexamen fortsatte Pacher sin akademiska fördjupning vid ett framstående forskningsinstitut i Pasadena, Kalifornien, vilket betraktas som en av de mest meriterande utbildningsmiljöerna inom kemibranschen. Väl tillbaka i Sverige tillämpade han sina kunskaper genom att utveckla mätutrustning för både egna och kollegors forskningsprojekt – bland annat för Lunds universitet under mitten av 1990-talet. Trots intellektuell kapacitet mötte han personliga hinder i form av läs- och skrivsvårigheter, vilket till slut ledde till att han valde att lämna universitetsvärlden. År 2005 grundade han istället det privata bolaget Pacher Instruments AB, med inriktning på utveckling och försäljning av detektionssystem för tillämpningar inom pulsad laseranalys.

Vad erbjuder Pacher Instruments AB?

Företaget fokuserar på att tillhandahålla kundanpassad detektionselektronik samt den programvara som styr instrumenten. Kärnkompetensen återfinns i den höga flexibi-

liteten, det goda signal-brusförhållandet samt optimeringsverktyg anpassade för specifika forskningsbehov.

Instrumenten används inom ett flertal sektorer, såsom medicinteknik, universitet och forskningsinstitut. Bland tillämpningsområdena återfinns bland annat studier av fotosyntetiska processer och optisk cancerdiagnostik. Detektion baseras på ljusets interaktion med biologiska och kemiska prov, vilket möjliggör analys på femtosekundnivå – en miljondel av en miljarddel av en sekund – för att observera till exempel absorption eller våglängdsskiftningar.

Tack vare sin anpassningsbarhet och tekniska precision har utrustningen etablerats på flera universitet internationellt. Kunden står i centrum: mätbehovet definieras av forskaren, och utrustningen designas därefter. Denna lösningsorienterade strategi är en konkur-

Sofistikerad utveckling kring mätinstrumenten

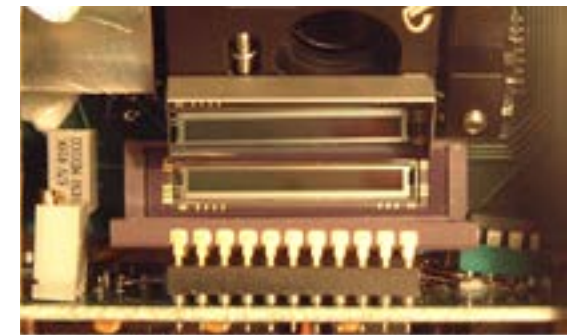

Företaget fokuserar på att tillhandahålla kundanpassad detektionselektronik samt den programvara som styr instrumenten.
- Torbjörn Pacher

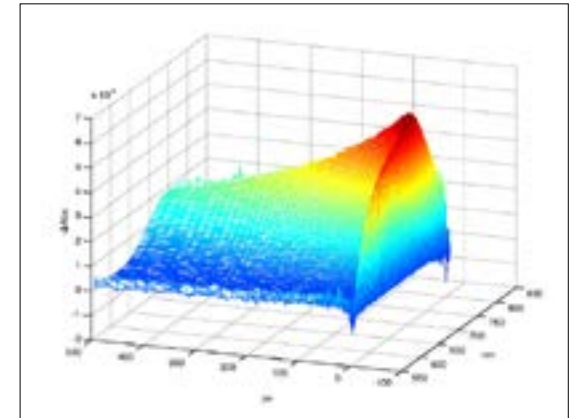
rensfordel gentemot aktörer som erbjuder mer standardiserad utrustning.

Framtidsplaner

Framåtblickande bedrivs just nu utvecklingsdialoger med institutioner i både Indien och Kina. Ambitionen är att vidareutveckla och förenkla instrumenten för ökad tillgänglighet och samtidigt möjliggöra standardiserad produktion. Regelbundna uppföljningar, exempelvis sex månader efter leverans, utgör en integrerad del av företagets kvalitetsarbete. Som Torbjörn Pacher avslutningsvis uttrycker det: ”Efter mer än två decennier av innovation, är vår målsättning att fortsätta i samma vetenskapliga anda – men nu med hela världen som vår arbetsplats.”

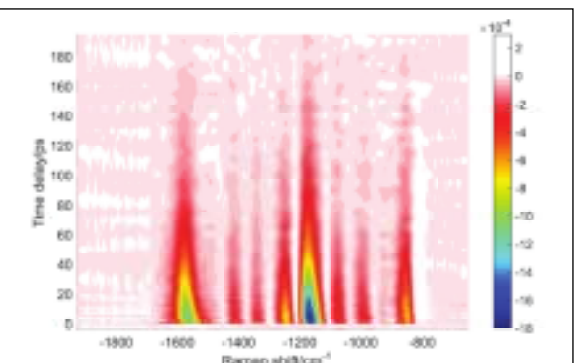
Diode array detection head for a small spectrograph.

Denna intervju genomfördes av Victor Salazar för Info Express. Artikeln är sponsrad av Pacher Instruments AB. E-mail: victor@infoexpress.se

Detection Systems for
PASCHER
INSTRUMENTS
Pulsed Laser Applications

Pascher Instruments AB | Stora Råby byaväg 24, Lund | Tel: +46 46-134155
Mob. +46 702-69 68 61 | www.pascherinstruments.com | E-mail: torbjorn@pascherinstruments.se

URLS Spectra of t-Stilbene
Courtesy of Prof Umapathy
Indian Institute of Science

Mjålaströ Gård 4130,
Hörby, Sweden
Mob. 070-320 30 08

Upplev framtiden idag!

ÅRSMAGASIN

ÖRESUNDS PERSPEKTIV

DIN GUIDE TILL FRAMTIDEN

Upptäck Öresundsregionens
framtid med oss.

Årsmagasinet Öresundsperspektiv
lanseras i mars 2026.

Din guide till trender, möjligheter
och innovationer som formar
framtiden.

Skanna för info

WWW.ÖRESUNDSPERSPEKTIV.SE